

Oponentský posudek

bakalářské práce Anny Adamírové

Porovnání upírské postavy v anglické literatuře 19. století

Autorka v krátkém uvedení práce píše, že jejím záměrem je zkoumání proměny postavy upíra, zamyšlení se nad tím, jak ona proměna ovlivňuje čtenářský úspěch nebo jak na literaturu devatenáctého století působila tehdejší společnost. Klíčem k tomu je srovnání podob upíra v textech *Upír* od Johna Polidoriho, *Carmilla* od Sheridan Le Fanu a *Dracula* od Brama Stokera.

Kapitolu tři - *Upír v literatuře* - tvoří pár nahodilých odkazů na postavu upíra v dějinách literatury a následně autorka bez hlubšího zdůvodnění srovnává prvky folkloru a literární podoby upíra v jednotlivých textech. Chybí ovšem nějaké zdůvodnění tohoto kroku, či zamýšlená koncepce, takže výsledné srovnání jakkoli místy přínosné, je spíše chaotické a nahodilé.

Následují kapitoly, které jsou velmi podrobným a přesným líčením děje všech tří literárních děl. Kapitoly jsou čtivé a odkazy na anglické originály jsou velmi přínosné. Právě tyto kapitoly by mi dávaly smysl jako předcházející kapitole tři, aby se čtenář měl oč opřít.

Závěrečná kapitola: *Analýza shod a rozdílů* vybraných textů je z hlediska samotné práce nejpodstatnější. Její úvodní části jsou ovšem největší slabinou celé práce (*Literární, Historický kontext a Evoluční teorie*, na kterých je založena celá závěrečná argumentační linie, jsou pouze encyklopedické a wikipedické výpisky, které nemají žádnou přidanou hodnotu a o zmíněných textech nevyprávějí vůbec nic, např: „Všechna tři rozebíraná díla jsou díla epického žánru, jedná se o texty psané prózou. Próza tíhne k vyprávění, často směřuje k věcnosti a střízlivosti a k objektivnímu zachycení skutečnosti.“ (str. 23) Je zde zmíněn vývoj literárních směrů, není zde naopak ani naznačeno, že by existoval gotický román, ačkoli autorka v citacích a poznámkách na slovo gotika, gotický narazí a dokonce ho využije ve své argumentaci (bez vysvětlení). Chybí tu také zmínka o formě, kterou je napsán román *Dracula*, a zda už ho tato forma nečiní nějak výjimečným. Stejně tak u historického exkurzu, jenž popisuje zánik manufaktur a vpád nových technologií, nevzpomene autorka na souvislost s románem *Dracula*. Přitom v kap. 3, str. 24 (tedy opět úplně na začátku) v citaci moderní technologie v *Draculovi* zmiňuje, ale nijak dál je nekomentuje, ani s nimi nepracuje, opomíjí např. to, jak s nimi souvisí jeho forma.

Následuje srovnání jednotlivých podob upíra, kdy je interpretačním klíčem myšlenka, že „čtenářský úspěch románu pramení z Drákulovy bestiality, kterou předešlí upíři postrádali. Postava Drákuly odráží obavy společnosti konce 19. století, kdy si lidé v důsledku evoluční teorie začali intenzivněji uvědomovat svoji animálnost. Čtenáři si svoji zvířecí součást uvědomují stále a proto jim Drákula zůstává blízký.“ (str. 34) Této myšlence zvířeckosti, která bývá často chápána i jako propojení folklórních podob upíra s podobou aristokrata, je pak podřízen výběr jednotlivých příkladů, který je ve většině případů jistě oprávněný a založen na velmi dobré znalosti povídek i románu. K podkapitole sexualita bych poznamenala, že autorka opět až na závěr mluví o viktoriánské sexualitě, aniž by kdy bylo viktoriánské období jakkoli zmíněno, objasněno. Zde by mě zajímalo, jestli tomu mám rozumět tak, že v románu Dracula skutečně chybí jakýkoli erotický nádech na rozdíl od předchozích děl.

Doporučuji k obhajobě, navrhuji hodnocení dobře.

V Praze 31.1. 2024

Mgr. Taťána Petříčková, PhD.